

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до проекту постанови Кабінету Міністрів України «Про запровадження гарантій походження електричної енергії, виробленої з відновлюваних джерел енергії» (далі – проект постанови)

1. Мета

Метою розроблення проекту постанови є запровадження дієвого механізму видачі, використання та припинення дії гарантії походження електричної енергії, виробленої з відновлюваних джерел енергії, та встановлення порядку визначення екологічної цінності електричної енергії, виробленої з відновлюваних джерел енергії, що відповідає цілі «Енергетична безпека», визначеної пунктом 9.1 Програми діяльності Кабінету Міністрів України, затвердженої постановою від 12 червня 2020 року № 471 (Офіційний вісник України, 2020 р., № 50, ст. 1571).

2. Обґрунтування необхідності прийняття акта

Питання стимулювання розвитку відновлювальної енергетики є одним із пріоритетів державної політики України в електроенергетичному комплексі та інструментом гарантування енергетичної безпеки держави, особливо в умовах цілеспрямованих атак агресора проти енергетичної інфраструктури. Зростання частки відновлюваних джерел енергії (далі – ВДЕ) в енергетичному балансі країни передбачено Енергетичною стратегією України на період до 2050 року, що схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 21 квітня 2023 року № 373-р, та Національною економічною стратегією на період до 2030 року, затвердженою постановою Кабінету Міністрів України від 03 березня 2021 року № 179.

Верховною Радою України 30 червня 2023 року прийнято Закон України № 3220-IX «Про внесення змін до деяких законів України щодо відновлення та зеленої трансформації енергетичної системи України» (далі – Закон № 3220-IX), яким передбачається запровадження механізму видачі гарантій походження електричної енергії, виробленої з відновлюваних джерел енергії, встановлення порядку визначення екологічної цінності електричної енергії, виробленої з відновлюваних джерел енергії.

Частиною першою статті 9⁷ Закону України «Про альтернативні джерела енергії» визначено, що походження електричної енергії, виробленої з відновлюваних джерел енергії суб'єктом господарювання, який виробляє електричну енергію з відновлюваних джерел енергії, споживачем, який встановив генеруючу установку, призначену для виробництва електричної енергії з відновлюваних джерел енергії, з метою забезпечення власного споживання, або активним споживачем підтверджується гарантіями походження електричної енергії, виробленої з відновлюваних джерел енергії, які видаються безоплатно відповідно до порядку видачі, обігу та погашення гарантій походження електричної енергії, виробленої з відновлюваних джерел енергії, який затверджується Кабінетом Міністрів України. Пропозиції щодо порядку видачі, обігу та погашення гарантій походження електричної енергії, виробленої з

відновлюваних джерел енергії, готуються Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (далі – НКРЕКП).

Пунктом 10² частини третьої статті 5 Закону України «Про ринок електричної енергії» визначено, що до повноважень Кабінету Міністрів України у сфері електроенергетики належить, зокрема, затвердження порядку видачі, обігу та погашення гарантій походження електричної енергії, виробленої з відновлюваних джерел енергії, та порядку визначення екологічної цінності електричної енергії, виробленої з відновлюваних джерел енергії.

Разом з тим, Порядок видачі, використання та припинення дії гарантій походження електричної енергії для суб'єктів господарювання, що виробляють електричну енергію з альтернативних джерел енергії, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 25 липня 2013 року № 771 (далі – Постанова № 771).

Слід зазначити, що з 2013 року, механізм видачі, використання та припинення дії гарантій походження електричної енергії для суб'єктів господарювання, що виробляють електричну енергію з альтернативних джерел енергії в рамках Постанови № 771 не був реалізований.

Крім того, з 01 липня 2019 року розпочав роботу ринок електричної енергії відповідно до Закону України «Про ринок електричної енергії», у зв'язку з чим, на сьогоднішній час положення Постанови № 771 є застарілими.

НКРЕКП разом з Міністерством енергетики України підготовлено пропозиції щодо порядку видачі, обігу та погашення гарантій походження електричної енергії, виробленої з відновлюваних джерел енергії, які надіслані до Кабінету Міністрів України та Міністерства енергетики України листом НКРЕКП від 09.10.2023 № 10763/22.2.2/7-23.

Кабінет Міністрів України протягом трьох місяців з дня набрання чинності Законом № 3220-IX має затвердити відповідні нормативно-правові акти.

3. Основні положення проекту акта

Проектом постанови передбачено:

затвердження Порядку видачі, обігу та погашення гарантій походження електричної енергії, виробленої з відновлюваних джерел енергії;

затвердження Порядку визначення екологічної цінності електричної енергії, виробленої з відновлюваних джерел енергії;

визнання такою, що втратила чинність Постанови № 771.

4. Правові аспекти

У цій сфері суспільних відносин діють такі нормативно-правові акти:

Закон України «Про альтернативні джерела енергії»;

Закон України «Про ринок електричної енергії»;

постанова Кабінету Міністрів від 24 липня 2013 року № 771 «Про затвердження Порядку видачі, використання та припинення дії гарантій походження електричної енергії для суб'єктів господарювання, що виробляють

електричну енергію з альтернативних джерел енергії»;

постанова Кабінету Міністрів України від 12 червня 2020 року № 471 «Про затвердження Програми діяльності Кабінету Міністрів України»;

Національна економічна стратегія на період до 2030 року, затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 03 березня 2021 року № 179;

Стратегія енергетичної безпеки, схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 04 серпня 2021 року № 907-р;

Енергетична стратегія України на період до 2050 року, схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 2 квітня 2023 року № 373-р.

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація проекту постанови не потребує фінансування з державного та місцевих бюджетів.

6. Позиція заінтересованих сторін

Проект постанови не стосується питань функціонування місцевого самоврядування, прав та інтересів територіальних громад, місцевого та регіонального розвитку, соціально-трудової сфери, прав осіб з інвалідністю, функціонування і застосування української мови, сфери наукової та науково-технічної діяльності.

7. Оцінка відповідності

У проекті постанови відсутні положення, що містять ризики вчинення корупційних правопорушень та правопорушень, пов'язаних з корупцією.

Проект постанови містить зобов'язання у сфері європейської інтеграції та направлено до Урядового офісу координації європейської та євроатлантичної інтеграції Секретаріату Кабінету Міністрів для проведення експертизи на відповідність зобов'язанням України у сфері європейської інтеграції, у тому числі міжнародно-правовим, та праву Європейського Союзу (acquis ЄС).

Також у проекті постанови відсутні норми, що порушують права та свободи, гарантовані Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод, та норми, що впливають на забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків або створюють підстави для дискримінації.

Проект постанови буде надіслано Національному агентству з питань запобігання корупції для визначення необхідності проведення антикорупційної експертизи.

8. Прогноз результатів

Прийняття проекту постанови сприятиме запровадженню дієвого механізму видачі, обігу та погашення гарантій походження електричної енергії, виробленої з відновлюваних джерел енергії з подальшою синхронізацією із європейськими реєстрами гарантій походження електричної енергії, що сприятиме євроінтеграційним процесам України.

Заінтересована сторона	Вплив реалізації акта на заінтересовану сторону	Пояснення очікуваного впливу
НКРЕКП	Позитивний	Забезпечення виконання функцій уповноваженого органу щодо видачі, обігу та погашення гарантій походження електричної енергії, виробленої з відновлюваних джерел енергії, на території України відповідно до вимог чинного законодавства.
Оператор системи передачі	Позитивний	Зменшення витрат на виконання спеціальних обов'язків із забезпечення збільшення частки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії за рахунок тарифу на передачу.
Гарантований покупець	Позитивний	Отримання додаткових доходів для виконання спеціальних обов'язків із купівлі-продажу електричної енергії за «зеленим» тарифом та оплати послуги за механізмом ринкової премії.
Споживачі електричної енергії	Позитивний	Можливість купівлі саме «зеленої» електроенергії та підтвердження її походження і екологічної цінності. Зниження кінцевої вартості електричної енергії для споживачів.
Виробники електричної енергії з відновлюваних джерел енергії, активні споживачі	Позитивний	Збільшення рівня розрахунків за електричну енергію для існуючих виробників за «зеленим» тарифом. Можливість реалізації нових об'єктів відновлюваної енергетики на ринкових засадах без отримання державної підтримки.

**Перший заступник Міністра
енергетики України**

Юрій ВЛАСЕНКО

« ____ » _____ 2023 р.